

IFJÚSÁGI KÖZLÖNY

Felelős szerkesztő:
HEGEDÜS ANDRÁS
IV. é. theol. h.

5. sz.

KÉZIRAT GYANÁNT

Hegedüs András:	Ne adjon az Isten!
Orosz Imre:	Újév, új élet, új ég, új föld!
Hajdú József:	Újév a magyar irodalom tükrében.
Kulcsár Etelka:	Leánygondok 1947 elején.
Erdei Ferenc:	Kacagj Sorsom. (Vers.)
Halász Ibolyka:	A vallásoktatás nélkülözhetetlensége.
Magyar János:	Magyarán megmondjuk.
Tóth Gyula:	Alkonyat. (Vers.)
Katona Ida: }	Fiúszemmel—leányszemmel.
Végh Ernő: }	
Kiss Dezső:	Te vagy a szívemnek. (Vers.)
Csizmadia Ernő:	Üzenet Patakra.
Dr. Gulyás József:	Emlékezzünk!
Dr. Szabó Lajos:	A legszebb temetés.
Felelős szerkesztő:	Mit írnak rólunk?
-- --:	Hírek.
-- --:	Zrínyi mondta: (Lásd címoidal belső oldalán!)

SÁROSPATAKI IFJÚSÁGI KÖZLÖNY

Megjelenik július és augusztus kivételével minden hónap 15.-én.
Előfizetési ára : Egy évre 10 Ft, félévre 5 Ft. Egyes szám ára 1 forint.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Sárospatak, Főiskola.

Zrinyi mondta...

Látok egy rettenetes sárkánt, mely méreggel, dühösséggel teli és ölében viseli a magyar koronát; én csaknem mint egy néma, kinek semmi professióm a mesterséges szólásra nincsen, felkiáltok mindazonáltal, ha kiáltásommal elijeszthetném ezt a dühös sárkánt, kiáltván: Ne bántsát a magyart! Szegény magyar nemzet, annyira jutott-e ügyed, hogy senki ne is kiáltson fel utolsó veszedelmeden? hogy senkinek ne keseredjék meg szíve romlásodon? hogy senki utolsó halállal való küszködésedben egy biztató szót ne mondjon? egyedül legyek-e én őrállód, vigyázód, ki megjelentsem veszedelmedet? Nehéz ugyan ez a hivatal nékem, de ha Isten az hazámhoz való szeretetet reám tette, ime kiáltok, ime üvöltök: hallj meg engem élő magyar, ihon a veszedelem, ihon az emésztő tűz! Ha az oktalán állatok a magok barlangjoknak bántódásáért, a magok kölyköknek elviteléért készek a halált szenvedni: mennyivel minékünk inkább, kik dicsőséges magyar vérnek maradéki vagyunk, az mi atyáink-fiaiért, atyáinkért, anyáinkért, feleségünkért, gyermekünkért, hazánkért meg kell indulnunk, halálba is, ha kívántatik, mennünk, mégis legalább bosszút kell ezen a dühödt eben állanunk...

(A „Török áfium ellen való orvosság“-ból.)

A Sárospataki Ifjúsági Közlöny munkatársai:

Felelős szerkesztő:

Hegedüs András
IV. é. th.

Társszerkesztők:

Benkő György V. é. th., Erdel Ferenc VIII. o. t., Orosz Imre V. tan. növ.

Hírvonatvezető: Diner György VIII. o. t.

Kiadóhivatali főnök: Csörsz Győző Árpád IV. é. th.

Ne adjon az Isten!

Az újévben boldogságtól sugárzó arcú emberek ezzel köszöntik egymást: adjon Isten minden jót! Most én is Elődbe állok, belenézek keményen a szemedbe, megszorítom erősen a kezed és az 1947. esztendő első Ifjúsági Közlönyében elmondom: mit ne adjon Neked az Isten!

Ne adjon az Isten Neked **mindent ellejejtető kényelmet!** Ne hidd, hogy boldogtalannak, szegénynek, nincstelennek szeretnélek látni. Csak attól félek, hogy nagy kényelmedben megfeledkezel mindenről és mindenkiről. Hogy rajtad is elhatalmasodik a magyar betegség: nem veszel tudomást azokról, akik Lázárokként hevernek utak szélén, porban és sárban. Gyöngyöző borodban, poharad mélyén lásd meg a keserű poharakat űrítgetők sápadozó arcát. Terített asztalod mellett, fényes lakomák idején vedd észre a lehullott morzsákat is szívesen felszedők reszkető kezét. Azért mondom most ezt, mert ma sokkal többen vannak mások nyomorúságából, verítékéből kövérre hízók, mint bármikor is.

Ne adjon az Isten Neked **mások kárából, veszteségéből, sírásából származó örömet!** Ne mondd, hogy nem örültél mások szenvedésén, elesettségén. Ha nem tette volna, akkor ezen a magyar földön kevesebb lett volna a besűgás, az elítélés, az elhurcolás. Ebben az évben tisztább, áldottabb örömed legyen. Olyan öröm, amihez nem tapad sírás, fájdalomokozás, kenyértől, állástól való megfosztás, vagy sokszor még halál is. A te örömed együtt szárnyaljon felfelé azokéval, akik boldogok böleső mellett, visszakapott kedvesek látásakor, amnestia hírdetésekor. Necsak magyar, hanem megszentelt, átformált magyar légy, aki örül az örülőkkel.

Ne adjon az Isten Neked **vágyak-, akarások-, törekvések nélküli perceket!** Te magyar vagy s látod nemzetünk állapotát. Észre kell venned, mennyi a hiányunk, a veszteségünk. Milyen siralmas a sorsunk. Hallod a Felvidékről jövő híreket, vajjon milyen vágy, akarás, imádság fogamzik meg Benned? Székelyek elvesztették a román állampolgárságot, Magyarország nem ad nekik helyet, éhesen, rongyosan néznek a halál felé: mondd, tudsz édesen aludni, vágyak, törekvések nélkül élni? Elvették földünket, kincsünket, él-e Benned a vágy, hogy most tudásunk legyen a legnagyobb gazdagságunk, megásott sír mellett élniakarásunk a legfőbb kincsünk és igazságunk a legerősebb fegyverünk? Légy az imádság, a vágy a törekvés embere!

Elmondtam Neked **újévi kívánságaimat!** Még egyszer megszorítom a kezed, erősebben belenézek a szemedbe s közben imádkozom Érted, hogy ne felejtkezzél el arról, amit kívántam Néked!

Hegedüs András

Ú J É V . . . !

Ú J É L E T . . . !

Ú J É G . . . Ú J F Ö L D . . . !

Ó hányszor és hány ember ajkáról hangzott már el e széles világban : boldog újesztendőt!

Egyforma bizakodó reménységgel mondja ezt minden ember.

Szinte most is a fülembé csendülnek ezek a szavak : „Boldogabb újesztendőt kedves öcsém . . . kedves bátyám . . . !” „A jövő újesztendőt már otthon töltsük kedves bajtársam . . . !” „Fröhliches und glückliches Neues Jähr wünschen . . . !” „Bonne Anneé !”

Láthatjuk tehát, hogy mindenki egy boldogabb újév után vágyakozik. Nekünk pedig keresztyéneknek, még ezen a földi testi vágyakozáson kívül van egy igazabb, boldogabb, reménységtelibb várakozásunk is! Mi „új eget és új földet várunk az Ő ígérete szerint, melyekben lakozik az igazság!” Mindig ezt vártuk, de ma különösen! Ma, amikor egy pusztító háború után — nélkülözésekkel, megpróbáltatásokkal megrakott évek után — egy boldogabb újesztendőre vágyunk, — álljunk meg egy szóra . . . ! Emlékezzünk az elmultakra . . . ! Lássuk meg lelki szemünkkel azt a sok-sok millió embert, akik zöld ág-ként töredezték le a pusztító viharban az élet fájáról, a sok árván maradt gyermeket, akik gyámoltó nélkül bolyongva járnak a nagy világban, ki erre, ki arra . . . , a sok feketébe öltözött özvegyet, akiknek már fiatalságukba felrakja a kenyérkeresés és a családeltartás gondja arcukra az öregség ráncait. Lássunk be a hármasszűrődrót kerítés közé zárt hadifogolytáborba (lágerokba), élő véreink mint tengetik napi egy szem krumplin az életüket. És jusson el fülünkig . . . halljuk meg . . . az édesapjukat sirató gyermekek, vagy a kedves férjért, testvérért, gyermekért bánkódó hitvestársak, testvérek és édesanyák hangos zokogását és a fogolykórházak betegeinek hangos nyögését, a felvidéki testvéreink hangos kiáltását. S ha ezeket mind meghallottuk, álljunk meg egy szóra és kérdezzük meg: mindez miért? Gondolkozzunk, nézzünk magunkba . . . és feleljünk is meg . . . miattam! Egy kicsit visszaborzadunk ettől a szótól, de ez a valóság . . . miattam!

S ezek után próbáljuk a mai keresztyén világszemléletben értelmezni a boldog újévet! Szükségünk van rá! . . . Lelki, testi értelemben egyaránt. De mit kell hát tennünk? Hogyan kell kezdenünk? . . . !

Új életet kell kezdenünk . . . még ma! A testi élet terén a világ intézői, vezetői igyekeznek a szociálisabb irányt megteremteni és abban az irányban elindítani, vezetni az emberiséget. A lelki élet területén az Egyház próbálkozik, — de mi keveset törődünk a lelkünkkel — így nem figyelünk az egyház hívogató parancsára, új életirányt megmutató szavára. Pedig mi boldogabb újesztendőt akarunk! Törődjünk hát lelkünkkel is. — Kezdjük új életet! Adjunk helyet az isteni erényeknek. A szeretet irányítsa egész életünket, — beszédünket, — cselekedetünket! Égünk el a szeretetben, hogy majd másokat is megégethessünk. Mert csak így várhatunk egy boldogabb újesztendőt!

Én bizonyos vagyok afelől, hogy ha: ami saját véreink, népek, nemzetek egymás ellen elhangzott minden szava mind szeretetté és ebből fakadó jócselekedetté válna a közjó érdekében, sokkal előbb kihevernének a háború óriási veszteségeit.

Fogadjuk hát be ez új esztendőben egy új családtagként a szeretetet. Adjunk helyet igazi értelmének — mi — gyermekségünkben, ifjúságunkban vagy öregségünkben, mert ezzel közelebb visszük ezt a gyűlölködő emberiséget az örökkévaló Istenhez!

Ó, ha ebben az esztendőben minden családba, minden szívbe bekölthetne a szeretet, de megváltozna az egyetemes élet és de sokkal boldogabb újesztendőt élnénk, mint eddig! Ha az elmúlt évben nem, talán ebben, talán a jövőben, de egyszer egészen biztos, — mert Istennél semmi sem lehetetlen, beteljesedik keresztyéni vágyunk „az új ég és új föld!”

Az új földön azután új élet kezdődne. Virágok nőnek a romokból, a megszáradt vetések kizöldülnének, kalászba szökkennének... és az új égből áradó érlelő napsugár forró hévségével minden egyes kalászt előkészítene ama végső aratásra...!

Orosz Imre V. é. tn.

Újév a magyar irodalom tükrében

Itt fekszenek előttem a magyar irodalom kimagaslóbb alakjainak írásai az „újév“-ről — versekbe formálva. Nézegetem a betűket, gondolkozom a mondatok értelmén, vajjon mit akar mondani a költő? Nagyon különbözők a külső formák, különbözők az érzések, de a gondolat, a mondanivaló ugyanaz, a lényegyet minden költőnél ugyanúgy fogalmazhatjuk meg: *könnyben, szennyben, szenvedések között is: élni, élni, élni!* Nagyszerű ezeknek a verseknek az *időszerűsége*. Mintha most írták volna számunkra, hogy tudjunk hinni, megbékélni, dolgozni a boldog jövőért.

Petőfi, álmaink beteljesülése felé rohanva, a magyar szabadságharc vérző csatái között szomorúan festi a magyar sorsot:

Megérte ezt az évet is.

Megérte a magyar haza;

A vészes égen beborúlt,

De nem esett le a csillaga.

Meg nem vágdalva, vérzik a kezünk.

Csaknem száz éve, hogy meghalt, de sorait ma is a szívünkön hordozzuk. Újévkor született, új eszméket hirdetett; mert tudta, hogy milliók szíve dobban érte. Nyújtsuk ki összevagdalt, vérző kezünk e szavak után és zárjuk szívünkbe, hogy égesen, fájjon a gondolat minden magyarban: eltévedtek vagyunk, csak másokban bízunk. Védjük meg magunkat: hitünket, nyelvünket, mindent és mindenkit, ha magyar sorsról van szó. Akinek pedig ez nem sorsa, az nem való közénk!

Tompa Mihály öreg, ősz Simeon gyanánt üdvözli az 1862. esztendő-t. Hiába ilyen gazdag az élet, hiába könnyes a jelen: élni akar tovább, mert nem jött még el „ama nap.“ A nap, melyet oly sokszor várt, látott közeledni, de még mindig a jövő év, vágy évek titka. Az a nap az ő számára a béke, a megnyugvás, az a nap teremti meg lelkében azt az áldott lelki megbékélést az étellel, melyet Simeon érzett, mikor meglátta a kis Jézust.

*Az újévet köszöntve: lelkem
A hitnek karján ringatom,
Hogy a feltűnt év rejti, hozza
Ama napot, az én napom!*

*S ha feltáruul az áldozóknak
Ama szent csarnok kapuja,
S megzendül a győzelmi ének:
Hallélujah! Hallélujah!
Ha tömjénem javát az oltár
Izzó tűzére velhetem:
Elég, elég lesz! . . . vén szolgádat
Bocsásd el akkor, Istenem!*

Arany „ócska tárgy“-nak nevezi az újévet. A falusi paraszt ember humorával minden lehető jót kíván, de talán a versszakok reifrénje ragadta meg legjobban lelkemet:

*Adjon Isten, ami nincs
Ez újesztendőben!*

A magyar lélek sajátos kinyilatkozása ez a két sor. Az örökké boldogabb életre való vágyakozás szimbóluma.

Ady a gyermek tiszta érzésével kíván boldog újévet. A nagyok már az élet küzdelmei között annyiféle érzéssel, szándékkal kívánnak boldogságot, hogy talán nem is jókívánság. A gyermek, — akinek még az élet nem rakott terhet a vállára, — tud csak igazán boldogságot kívánni másnak is. „Régi, gyermekes életében megfordulva“ így kiált fel:

*Új év Istene, tarts meg
Magamnak
S tarts meg mindenkit
A réginek,
Ha lehet:
Boldog újévet kívánok!*

„Óh jajj, meg kell halni, meg kell halni!“ — kiált fel Babits Mihály. Az esztendőket homokórához hasonlítja: ha a homok elfogy, fordítanak egyet rajta és újra kezdődnek a napok, az élet ugyanolyan szomorú és örömteljes egyaránt, mint a másik volt:

*S mint ünt homokját a homokóra
hagyja gondját az ó-év az újra.
Mennyi munka maradt végezetlen!
S a gyönyörök fája megszedetlen . . .*

S haladnak az esztendők, a homokóra mindig fordul, de egyszer neki meg kell halni. Addig is hát dolgozni akar, elvégezni a munkát, amelynek gyümölcse azért mégis széppé teszi az életet.

Szeretném eljuttatni az 1947. esztendő üzenetét minden magyar fülébe : *ma is csak egy lehet a célunk : magyarul magyarnak lenni !* Igaz, nehéz a jelen, igaz, hogy a szívünk minden kis neszre már félve rezzen. A hazánk is széthullott és testvéreink panasza könnyessé teszi a szemünket, mégis a mi létünk, vagy nem létünk azon fordul még : akarunk-e élni ? Ha igen : dolgozzunk és reménykedjünk és akkor a magyar élet munkájának meg lesz a gyümölcse. *Hajdu József VII. gimn. tan.*

LEÁNYGONDOK

1947 ELEJÉN

Újévet kezdtünk. Ilyenkor visszagondolunk az elmúlt év eseményeire. Keressük az eredményt s levonjuk a tanulságokat és próbálunk tervezgetni, próbáljuk a reánk váró feladatok megoldási lehetőségeit megkeresni és biztosítani.

E vizsgálódás és tépelődés közben elkerülhetetlen, hogy ne vegyük észre azokat a tényeket és körülményeket, amik — a mult emlékeként — hatalmukban tartanak bennünket, uralkodnak felettünk és megszabják gondolatainkat és cselekvéseinket.

Én, mikor először írtam le az 1947-et, megdöbbenve eszméltem rá, hogy a sok-sok kellemetlen körülmény ellenére is, mily gyorsan telnek az évek. Észre kellene vennem, hogy kezdek nagylány lenni, számítanom kellene arra, hogy a „lánygondok“ özöne zúdul reám, de mindezeknek ellenére a való tény az, hogy a „leánygondok“ nem jelentkeznek. A mai idők, a mai körülmények arra kényszerítenek, hogy mi, mai lányok részt vállaljunk a családi gondokból. Alkalmazkodjunk a lehetőséghez. Feleslegesen ne növeljük a család gondját, hanem keressünk és találjunk lehetőséget arra, hogy a nélkülözhető dolgok kerülésével és tevőleges munkával feltétlen csökkentsük azt.

Tehát a leánygondoknak alkalmazkodni kell, mert úgy is leányálom marad mind az, amit valóra váltani ma nem lehet. A mai lányoknak, akik a háború zaját saját fülükkel hallották s akik saját szemükkel nézték végig a szürnyű pusztulást s akiket megkínzott a halállélelem s a legszürnyűbb rettegés, amit leány átélhet, azoknak fiatalságuk, gyerekiségük ellenére is elég komolynak kell lenni ahhoz, hogy érdeklődésüket ne a haszontalan szórakozás, hejehujás mulatozás felé irányítsák, hanem lássák meg, hogy komoly feladatok várnak rájuk.

Ez új esztendő kezdetén tehát minden magyar leány gondoljon arra, hogy neki komoly hivatást kell betölteni s legfőbb gondja az legyen, hogy ezen hivatásteljesítésre felkészüljön. Meg kell vizsgálni mindenkinek önmagát, képességeit és körülményeit és ezek figyelembevételével válaszszon munkaterületet s álljon oda az erkölcsi és anyagi romok közé és

odaadással vegyen részt az új magyar élet kialakításában és egy jobb világ megteremtésében.

Hát lehet-e magasztosabb, szebb leánygond 1947-ben, mint az, hogy hol találok meg azt a helyet, ahol nekem dolgozni kell? Mivel lehetek segítő-égére szüleimnek? Ki az, akitől a legtöbbet tanulhatok? Hogyan használjam fel üres óráimat? Milyen szórakozást keressek?

Ezek ugyan általános dolgok, de ma feltétlenül szükség van arra, hogy ezek mind-mind leánygondok legyenek. Ha azt gondoljuk, hogy a leánygondok csak a korzóval, táncteremmel, ruhák biztosításával, különféle torták keverésével és mások megszólásával, szapulásával lehetnek kapcsolatban, akkor nagyon tévedtünk. Akkor nem tudunk, illetve nem akarunk elszakadni a múlttól. Akkor nem tudjuk meglátni, hogy mi van jelenünk mögött s nem akarjuk megérteni, hogy mire kell törekednünk a jövőben.

Ne felejtsük el, hogy az élet csupa gond. E nélkül el sem lehet azt képzelni. Hiábavalóság lenne tehát futni előle. Csak gondvállalással, a problémák megoldásával lehet biztosítani a magunk, embertársaink, hazánk és az egész emberiség sorsának megjavítását! *Kulesár Etelka IV. é. tn.*

Kacagj Sorsom!

Elfáradtam a küzdelemben . . .

Selkém bénán hever

Lábadnál álnok Sors, —

Gazul ejtetted el.

Nosza, mostan örülj,

Hisz a győztes te vagy,

Tombolj kéjelegve,

Csak tombolj és kacagj!

Előtted egyforma

Az élet és halál,

Rúgd hát rongyos eltem,

Ne nézd, hogy hol talál!

A szívekre léptél? . . .

Éh! rá semmit ne adj,

Sohse irtózz tőle,

Csak kacagj, csak kacagj!

Siess, míg tart az Éj.

Időt ne vesztegess,

Míg erőtlen vagyok,

Addig örvöngj, ne vess . . .

Mert talán holnap már

Új hitem felragyog . . .

Örülöd későn lesz,

Te sírsz s én kacagok!

Erdei Ferenc

VIII. gimn. tan.

A vallásoktatás nélkülözhetetlensége

Korunk egyik nehéz problémája, szükséges-e vallást tanítani?

Engem is érdekel ez a kérdés. Először nem tudtam mit tegyek vele.

Kérdeztem diaktársaimat. Az egyik ezt mondta, a másik azt. Bennem meg nőtt a határozatlanság. Éreztem, a magam emberi eszével nem is fogom tudni a helyes feleletet megtalálni. Kezembe vettem a Bibliát, s mint mindenre, erre is megtaláltam ott a választ.

A Lukács írása szerint való evangéliom 10. részének 42. versében olvastam Jézus mondását Mártához: „Egy a szükséges dolog”, azaz „az Istent féljed és az Ő parancsolatait megtartsad”. (Préd. 12:15).

Mi ezt az egy szükségest sem akarjuk megtenni? Hogy tudhatnánk Isten parancsolatait megtartani, ha nem ismerjük azokat? Ezért is szükségesek a vallásórák, ott tanuljuk meg ezeket.

Miért, hogy mi emberi butasággal minden tudományt előbbrevalónak tartunk a vallástudománynál? Mert hisz az szóba sem kerül, hogy pl. a számítást, vagy vegytant szükséges-e tanítani. Hát ezek fontosabbak lennének a vallásnál, az egy szükségesnél? Nem! Isten nemcsak azért adott az embernek észet, hogy megértse mi az a logaritmalás, vagy mi az a cserebomlás, hanem azért, hogy megtanulja az Isten törvényeit és aszerint éljen.

De nemcsak a törvényeit kell tudnunk, Őt magát is meg kell ismerünk. Milyen sajnálatraméltónak tartják azt a gyermeket, aki az apjáról nem tud mást, csak azt, hogy van valahol. A mi atyánk pedig az Úr! Hisz Isten gyermekei vagyunk! (Róm. 2:16.) Hogy állhatunk meg majd az utolsó ítéletkor az Atya előtt, ha azt kell Neki mondanunk: Atyám, mi nem tudunk Rólad semmit! Mi nem tudunk egy Téged dicsérő éneket, mi nem ismerjük a Szentírást! Mit várhatunk mi, ha a legfőbb tudományt vesszük a szükségtelennek?

Gondoljunk csak arra, hány hitetlen ember él a földön. S Isten ránk róttá feladatul ezeknek a megtérítését. Hogy tudjuk mi tanítványokká tenni ezeket, ha mi sem vagyunk azok?

Mint tanuló el sem tudom képzelni az iskolát vallásórák nélkül. Hisz ez az egyetlen óra, ahol kialakul köztünk az annyira szükséges és oly sokat nélkülözött lelki közösség. Mint leendő tanítónak még elképzelhetlenebb. Egy egyszerű kérdésre is nehéz Isten nélkül megfelelni. Mert pl. mit mondok annak a gyermeknek, aki megkérdi, hogyan lesz a magból növény? Lehet ugyan erre azt felelni, hogy a földben az eső és a nap hatására. De újabb kérdés, ezek miből vannak? A kérdések sorakoznának, s végül eljutnék oda, hogy nem tudom megmagyarázni, mert emberi ész fel nem foghatja. Csak egy felelet van itt: Isten teremtette. De hogyan érti meg vallásitanítás nélkül? Ime: a bölcsesség kezdete, az Urnak félelme.

Nézzünk csak meg egy olyan embert aki felnőtt anélkül, hogy vallást tanult volna. Mit tud ez az örökéletről? Semmit, mert nem hallott róla. Nem tudja csak azt, hogy egyszer meghal, eltemetik, porrá lesz a teste. De lelke is van az embernek. S ha nem tud a sirontúli életről, mi szabályozza itt a földön tetteit? Akkor csak a jelennek él. Nem gondol arra, hogy a cselekedeteiért felelni is kell egyszer. Vagy ha eljut odáig, hogy kell lenni egy felsőbb lénynek, akkor hajlandó azt napban, holdban látni, bálványimádó lesz. Büntetése az Urtól örök kárhozat.

Jó azoknak akik a vallásoktatás szükségtelenségét hangoztatják arra gondolni, hogy egyszer ők is az Égi bíró elé kerülnek. Hogy fognak akkor az ő hibájukból hitlenekké lett lelkekért felelni? Ott nem lehet védőügyvédet fogadni s azzal felmentetni magát. Ott mindenki magáért áll helyet. Ha erre is gondolnak, hiszem megváltoztatják az álláspontjukat és ők is a vallásitanítás szükségessége mellett fognak dönteni.

Halász Ibolyka III. é. tn.

Magyarán megmondjuk:

Mindig kíváncsisággal vesszük kezünkbe a megjelenő lapokat. Van bennünk valami tudásvágy, szépíránti érzék, tiszta öröm-, nevetésutáni óhaj és kifinomult izlés. Ilyen tulajdonságokkal felruházva kezdtük lapozni a „Pesti izé“-t is. Megdöbbenve nézegettük a képeket, olvastuk a szöveget és nem akartunk hinni a szemünknek. A demokrácia egyik helyes szempontja, célkitűzése: jó irányba nevelni az ifjúságot és átképezni az idősebb generációt. S ennek az elérésében a mai időben a legnagyobb szerep az újságoknak jutott. Ma, amikor mindenki olvas újságot, ezzel lehet irányítani az emberek gondolkodását és készíteni a jövő új útját. És a „Pesti izé“ mit tesz? Résztvesz az újjáépítés nehéz munkájában? Aki, vagy ami az erkölcsi romlás útját készítgeti, az nemcsak a látható falakat dönti porba, hanem még az alaptól is megfosztja a nemzetet. Minden ország támasza, talpköve a tiszta erkölcs. S tőlünk írhatna akármit ez a szennylap, hozhatna lapjaira utálatosabbnál utálatosabb dolgokat, ha nem ismernénk és nem kellene féltelnünk a mai magyar ifjúság nagy részét. Még csak ez

kell, hogy szabad út nyíljon az erkölcsstelenségnek és züllésnek. Egy megfertőzött, eltompított agyu, zavaros nézésű ifjúságot oda lehet vezetni, ahova épen valaki csak akar. A szenny mélységébe vezetett ifjúságot meg lehet fosztani a legszentebb eszményektől, rabigába, bilincsekbe lehet verni. Tönkre lehet tenni benne az akarást, megfolytani a szebb, a nemesebb élet utáni vágyat. Az elzüllött ifjúságot nem érdekli a nemzet jövődjéje, csonka ország vérző sebe, határon túljutott magyarok sorsa. A tiszta életre való nevelés nemcsak az egyház ügye, hanem a magyarság legfontosabb és legnélkülözhetlenebb ügye. Az ma a legnagyobb hazaárulók egyike, aki tanítgatja népünket rálépni az erkölcsstelenség útjára.

Mi pataki diákok szívvél-lélekkel demokraták vagyunk. Azért tanulunk, azért akarunk „kiművelt emberfők“ lenni, hogy erősítsük a demokratikus Magyarországot. Munkánkért annyi jutalmat kérünk, hogy egy ilyen „Pesti izé“ ne tudjon ékeltelenkedni a magyar élet asztalán.

Pataki bástya, 1947. január hó.

Magyar János

Alkonyat

*Alkonyodik,
Pihen a rét,
Behűnyta a
nap a szemét.*

*Falevelen
játszik a nyár,*

*Vénasszonyok
fonala száll:*

*Befonja a
kereket eget
s ringatja a
fellegeket.*

*Tóth Gyula
hölcsész*

FIÚSZEMMEL

LEÁNYSZEMMEL

Milyen férjet szeretnék?

Sokat gondolkoztam azon, hogyha esetleg férjhez megyek, milyen férfit fogok választani? Mert azt tudom, hogy pusztán azért nem teszem le az örök esküt, hogy dicsekedhessem azzal, amit sok nő nem mondhat el magáról, hogy feleség vagyok. Én *házastársat* szeretnék, akivel megosztatom az élet terhét, örömét, bánatát, akihez bizalommal fordulhatok és akit becsülhetek.

Mert én úgy gondolom, hogy mindez csak abban a házasságban található meg, ahol jelen van Krisztus is. Ezen persze sokan nevetnek egyet, mondván: „ósvi felfogás! Ma már a XX-ik században élünk! Szeretet? — ugyan ez nevetséges, mert boldogság ott van, ahol a pénz. Ahol a pénz, ott van minden és ahol minden van, ott a jó házasság. Fő a jó parti, egy jól fizetett állású férj, akit az orránál fogva lehet vezetni. Lehet kedvünkre öltözködni, szórakozni, táncolni és utazni, hiszen megvan hozzá minden.“

De teszem föl a kérdést, nem fog-e valami hiányozni? Lehet-e egy élet szeretet nélkül nyugodt és boldog? És egyáltalán lehet-e egy életcél csak a szórakozás.

Azt hiszem, ezek egyszer majd rájönnek, hogy életüknek nem volt semmi értelme és nagyon egyedül vannak. Bizony sokszor az ilyen életek szomorú tragédiával végződnek.

Mennyire más az olyan házasság, ahol a nő nem a pénzeszsákot nézi a férfiben és ahol a szeretet uralkodik. Sok apró kellemetlenség előfordul az életben, nem is beszélve a nagyokról. Nehéz volna mindezt szeretet nélkül elviselni.

Gyermeknevelés szempontjából is nagyon fontos a megértő férfi és a családi béke. A gyermek lelkivilágának első benyomásait otthon szerzi és ezek az első benyomások a legmélyebbek. Ettől függ minden: hogy a gyermek hogyan állja meg a helyét az életben. Aki otthon csak szeretetet talált, az bármi szenvedést könnyen elvisel. Mig az ellenkező esetben boldogtalan, sehol megnyugvást nem találó emberek lesznek.

Itt én most a férfiről irtam, de nem igyekszem csak ráhárítani a kötelességeket. Nekem is épp oly megértő, jó feleségnek kellennem, hogy boldogok legyenek a gyermekeink és a családi életünk.

Katona Ida VII. o. t.

Milyen feleséget szeretnék?

I.

Két arc elevenedik meg előttem. Évának és Máriának az arca. Az egyik elindult kifelé a paradicsomból, a tisztaságból a nagy bukások felé. A másik vissza a paradicsom felé. Az egyik megmérgezi az emberiséget,

a másik jó hírt hoz a világnak. Az egyik a Sátánra hallgat, a másik boldogan elfogadja az Isten akaratát.

Azt hiszem nincs senki közülünk, aki feleséget keres és „Évát“ választaná, aki sikoltva menekülhetett volna el valami belső undorral a kígyótól, de mohón itta a csábító ígéket és engedett a csábító szónak.

Isten az embert férfiúvá és asszonnyá teremtette. Mind a kettő egymásra van utalva. A kettő alkot együtt egészet. Már a teremtés hajnalán elhangzott: „Nem jó az embernek egyedül lenni; szerzek néki segítőtársat, hozzá illőt.“ És mi valljuk, hogy a házasságok a Mennyben köttetnek, de itt a földön éljük és Isten úgy rendelte, hogy mindenkinek magának kell megkeresni a számára rendelt élettársat. A mi dolgunk tehát a feleség megválasztása. Az ember pedig nem tud választani. A bűnessel elvesztette helyes értékítéletét . . . Hisz a világ Megváltója helyett Barabást választja.

Beszéljen most a statisztika. Magyarországon a lakosságnak mindössze 43 százaléka él házasságban. 1940-ben 85.827 házasságot kötöttek. Ebből 7054 esetben az egyik fél már előző házasságát törvényesen felbontotta, tehát elvált volt. Ugyanebben az évben 5520 válást mondott ki a bíróság. Ha figyelembe vesszük a törvényesen el nem vált, de egymástól külön élő vagy éppen mással élő házastársak nem kis táborát, akkor az előző szám megkétszereződik. Ez pedig azt jelenti, hogy gyakorlatilag minden hetedik házasság válással végződik. (Pap Béla. Ige és ember 94. o.) Miért van annyi boldogtalan családi élet? Mindnyájunk kérdése tehát ez a személyes kérdés: ki legyen a feleségem? Kell hogy mindnyájunk elméjében megforduljon ez a kérdés: Milyen feleséget szeretnék?

Nagy hiba van bennünk férfiakban. Mennyien azt nézik, hogy csinos-e, szép-e, milyen a testtartása, van-e jó hozomány stb.? És így hány olyan lány lesz feleség, aki nem érdemli meg, hogy azt mondják néki: édesanyám. És hány komoly tiszta leány nem megy férjhez azért, mert nem tudott nagy nő lenni, mert a bál, a színház, a mozi szóval a léha világi utak helyett más utat járt.

II.

Mindnyájan megegyezünk abban, hogy a kérdésre így válaszoljunk: olyan feleséget szeretnék, akivel boldog házasságot élhetek. Aki jövőre élettársat keres, nem akkor leli meg a boldogság titkát, ha a telekkönyvet kutatja, mint a legfontosabbat, hanem akkor, ha jövőbelijének hitét, lelkét, munkás két kezét ismeri meg, amelyekkel anyagi javakat mindig lehet szerezni, de ezek nélkül még a legnagyobb vagyon is semmivé válik.

a) Legyen tehát a feleségnek való lelkiélettel élő leány, mert a család elsősorban lelki közösség. Amíg nem lelki közösség, addig nem család csak két ember különböző érdekek miatt való összeállása. Az a családi élet boldog, amelyik az egyetlen biztos fundamentumra épült, a Jézus Krisztusra. Akkor jöhet a szenvedés, a nyomor, a kísértés, a családi élet nem borul fel.

b) Legyen valóban segítőtárs, aki férjével együtt tűr, vele szenved és őt sem egészségben, sem betegségben, sem boldog, sem boldogtalan állapotában el nem hagyja.

c) Legyen otthonszerető. A férj vállán van a család anyagi gondjának javarésze, de a feleség feladata az otthon védelme, erősítése, meleggészebbé tétele. Legyen valóban az otthon lelke, aki mindig boldoggá varázsolja még nehéz körülmények között is a családi otthont. De ez a lélek ne csak a családi áhitatokon, vagy a gyermek imádkoztatásakor áradjon, hanem akkor is, amikor ebédet főz a konyhában.

d) Legyen őszinte. Nem vagyunk angyalok, hanem bűnös emberek. Hibáink vannak. A bűnök újra, meg újra feldúgják fejüket. Tudja őszintén elmondani minden gyengeségét, baját és nyomorúságát. Nyiljon ki szíve férje előtt. Ne legyen rejtett szándéka és terve. Ne legyenek külön utai.

e) Legyen valóban édesanya és ne mostoha. Hordja szíven gyermeke életét és jóvendőjét. Legyen imádkozó édesanya, aki megtanítja gyermekét imádkozni. Legyen nevelő, aki megtanítja gyermekét a jóra, a szépre, és a nemes dolgokra. Ne csak addig legyen édesanya, amíg gyermeke beszélni, vagy járni tanul, hanem felnőtt korában is.

f) Ne szégyelje a gyermekáldást, hanem vegye azt hálával Isten kezéből, mint a családi élet legdrágább ajándékát. Új közvéleményt kell kialakítani, amely nem a léha hódítót, hanem a dolgozó édesapát és a gyermeknevelő édesanyát tartja ideáljának. És végre fájjon már az nekünk hogy pusztulóban vagyunk. Beszéljenek a számok. Magyarországon a születési ezrelék 20·1, Romániában 30·8, Szerbiában 27·7, Oroszországban 42·2.

g) Legyen olvasott leány, akinek világnézete van. Tudjon segíteni férfitének a munkában. Szomorú az a házasság, amikor a férj nem tud elbeszélgetni feleségével egy témáról, ami érdekli és foglalkoztatja.

Feleség kereséshez nem kell Diogene lámpája, sem a tudós mikroszkópja, sem a reklám vakító fénye, csak imádkozó lélek, aki az Istentől kéri azt a valakit, akivel együtt boldogságban éli le földi életét.

A feleség választásánál is komolyan kell vennünk Istennek Igéjét. Keressük előbb az ő országát és annak igazságát és minden megadatik nekünk kegyelemből.

Végh Ernő IV. é. th.

Te vagy a szívemnek ...

**Te vagy a szívemnek napsugara, fénye,
halvány, mosolygó fény Isten szép szemében,
napsugárban fürdő fehér báránnyelű,
elfiport sorsomban boldog újesztendő.**

**Te vagy könnyelműnek néma, lüszes fénye,
kifürkészhetetlen magasságok kékje,
te vagy az egekbe szárnyaló szó, ének:
villogása vagy te a csillagos égnek.**

**Te vagy az éjszakák lámpapislógása,
nóták és lázadó szelek zokogása,
rengő, ringó bölcsők álmos susogója:
te leszel koporsóm gyászos takarója ...**

Kiss Dezső IV. é. tn.

ÜZENET PATAKRA

Epen Salgótarjánból jöttem meg. Kint voltunk páran egyetemisták a Rima, az üvegyár és bánya dozgozói között, hogy a munka hétköznapijában lássuk életüket, legyünk egyek velük. A szociális kép, egyéni és egyetemes bajok nehéz terhe mellett egy sereg munkás és bányász szíves barátságát, határozott egyetakarásunkat jelképező meleg kézzorítását hoztam magammal.

S a szobámban ott várt egy halványkék borítólapos füzetecske. Patakról küldték: a Ti újságotok. Beszél minden sora, beszél külön minden betűje, mert egyszerre hat esztendő emlékekkel gazdag mélységeit nyitja meg bennem. Az asztalon itt van most is előttem s én látom a Bodrogot, szinte érzem az öreg bolthajtások ódon hűvösségét, előttem van a képző a vén Hodinka-fával. S ugyanakkor a jó barátok: új életigenlős, hajrás diáksereg.

De, fiúk és leányok! nem állhatunk meg az emlékeknél. Ti magatok is, ahogy olvasgatom a lapot, ugyanezt mondjátok. Most, hogy itt ez aszfaltrengetegben a pesti élet ingoványain keresem az újholnapok felé vívő életösvényeket, csak most látom igazán, mennyire tékozló fiúk voltunk mi is: annakidején pataki diákok.

Mert miről van szó. Nem kevesebről barátaim, mint arról a nyolc, vagy még több esztendőről, ami ott az iskola falai között eltelik. Mert ez az idő letagadhatatlanul eltelik. Ezalatt az idő alatt mások kapálnak, kaszálnak, vasat kovácsolnak, hidat építenek, hivatalos írásokat iktatnak, orvosok vizsgálat alá vettek egy sereg betegséget, a Mávag jóvátételbe mozdonyokat szállított, közben mindenki türte, hogy Te ebből a munkából szépszerével kivonod magad. S igazad van, te ezalatt diák voltál, tanultál. De a tudományod vajjon az a fajta-é, aminek ez a kis földdarab — amelynek lakói ennyi idő alatt nyugodtan túrték, hogy a nyakukon élőködjél — hasznát is veheti. Ha visszanezék, úgy látom nagyon, de nagyon sok a vezetelni valónk ép ezen területen. Fájdalmasan, de be kell vallani, haszontalan lávaburok volt bizony a mi diákoskodásunk. Csak kirándulni jártunk fel az iskolába, átutazó viziummal, a valódi életünk egész másútt telt el. A diákélet volt a muszajabbik, mert nem volt tartalma. Azt otthagytuk minden óra után, mint rossz kőműves a falra csapott maltert, ha eljött az ebéd ideje. S az otthoni életünk, az internátus, a baráti körök, ez is mind csak keret, forma, amely lesírt rólunk.

Igy látom magamat óra alatt, otthon, az utcán, négyszemközt a legjobb barátommal. — Aztán eljött értem az élet szekere, felvett a saroglyába, közécsapott esztendők öt csikájának és vitt-vitt a többi utasokkal együtt toronyiránt a göröngyös úton, kirázva minden csömörünket. *Sok dőcögés, küzködős kátyúk után így akadtunk rá az egyetlen helyes útra, legnagyobb igazságra és tartalmat jelentő életre: a Jézus Krisztusra.* S ma már büszkén vallom, hogy csak ez az egy út van számunkra. Mert ahogy a Jézus Krisztus a magyar diák életében egész biztosan több és jobb tudás, egészszebb és értékezebb alkotás, testvéribb és odaadóbb

szolgálat, az is bizonyos, hogy jobb képzettség, istenadta talentum, példaadó magaforgolódás Ő nélküle lehetetlen.

Sok szó esik mostanában a szellemi proletáriátusról. Van ilyen is? Azt hiszem van és nagyon sokan ott vannak köztük közülünk is, bár kissé másképen, mint a közfelfogás tartja. A szellemileg tehetetlen, lelki-béna, kérész világnézetű, mindenféle munkától egész életére elszoktatott nyomorék az igazi szellemi proli. — S különösen jellemző erre a szellemi szegénylegénységre a távlatoknélküliség, a problémák szűk határok közötti beltenyészete. Nagyon sokan áldozataul esnek ennek még a legjobb fiatalok közül is. Sőt, ha jobban szétnéztek, nagyobb viszonylatokban ez a szellemi proletáriátus jelentkezik, amikor az új magyar ideológia jelentéstanában egy mult századbeli eszmeképlet jut ismét szerephez. Réális következetesség helyett egy értelmét veszített hasonlat irreális szabványába tokozódik be a magyar gondolat. Pedig üntig elegünk van abból a gondolkodásmódból, amelyik megint elhagyott szigetnek érzi a magyarságot népek tengerében s a sírt emlegeti, hol nemzet sülyyed el. Ettől a hagyománvos képlettől elszakítva többet kell ma már látnunk a magyar valóságból, mint amennyi ezt a komor sablont támasztja alá.

Fiúk és lányok, ti patakiak, akik legnagyobbbrészt magatok is paraszt és kétkezimunkássorsból jöttök s *akik olyan mélységes hittel hiszték abban, hogy itt a Dunavölgyén csak egy Istenhez lért, Krisztus által megváltott, hívő magyar népnek van jövője*, el tudtok-e menni ennek a magatartásnak legvégső reális következményeig! — Ha igen, akkor már ez a felelőség most meglátszik életetek rendjén. — Csak az igazán szép érdekeljen benneteket. Tudomány, technika terén sem a szenzáció és a kézzelfoghatóság, hanem az igazságra való törekvés elve, küzdelmei. A társadalom mozgalmas útvesztőjében is a szeretet és szolgálat igazít el, szociális programotok a felelősség, hazaszeretetek magyar töredelem Isten előtt.

Papok, tanítók, vagy más formában, de vezetői lesztek a magyar népnek. Sorsvállalásotok épen ezért csak egy lehet a magyarság milliós tömegeivel: parasztsággal és munkássággal. A magyar paraszt és munkás boldogulása felől nincs kétségünk, még minden mai nehézség ellenére sincs. A feltörekvő értelmiségi fiatal ép ezért nem lát a magyarság mostani történelmi szerepében — minden esetleges egyéni fájdalomja ellenére sem — szigetsorsot, fojtó magánosságot, balvégzetet. Más magyarság marsal már itt a Duna-Tisza közén, amely egymaga is helytáll s idült magyar úriság beteljesülő végzete nem akar és nem is fog lenni. — Felismerve a történelmi szükségszerűségeket világosabb, életigénylőbb tudat és látás ez, mint a suta szorongás és vaksi bizonytalanság. Nagyszerű új reális összefogó magyar ideológia, amely a tömegekhez szól, néptörténelmet mozgató, magyar sorsutadatot hord, mégis országhatárokon fut egészen a szomszéd népekkel való ölekezésig.

Pataki diák számára nem idegen ez. Beszél róla nekem egy szürke kis füzet, amely most is itt fekszik előttem s amelynek minden sora a pataki diák életakarásának, új életigénylésének zászlója. Gyülekezettek alája minél többen!

Csizmadia Ernő közgazd. hallg.

EMLÉKEZZÜNK!

Gyűjtsuk fel az emlékezés mécesét és idézzük magunk elé az 1847. évben, tehát 100 évvel ezelőtt született pataki, de művelődési szempontból országos jelentőségű tanáraink alakját. Az 1846. halarán áll Radácsy György, aki december 31-én született. 1847. január 10-én Maklári Pap Miklós, augusztus 21-én Dezső Lajos, október 27-én Zsoldos Benő született, mindmegannyi ragyogó név a főiskola égboltozatán. Dezső Lajos a képző, a többi a főiskola munkamezején működött. Hatalmas egyéniségével kiemelkedik közülök Radácsy György, akinek százados születéskor, 1946 végén kellett volna emlékünnepelet rendezni, ha a viszonyok megengedték volna. Legalább a Közlönyünkben kondítsuk meg az emlékezés harangját. Emlékezzünk róluk! G.

A legszebb temetés

Magasan, szépen ragyogott odafele a csillagbilliók között a Dél keresztje. És ragyogott a nagy indiai város is a pazar villanyfényben. Hiába volt éjszaka, tengernyi nép nyüzsgött az utcákon és a kikötőben is nagy volt a forgalom. Testes nagy gőzösöket huztak be oda füрге kis hajók. Kürtjeik mély bugása összekeveredett azzal a lármával, amely felszállott a nyüzsgő, rohanó, mulató városból.

Autók, villamosok zaja, zenekarok harsogása, vendéglői terraszokon kurjongató mámoros matrózok dalolása összeolvadt egy kábító hangzavarban.

A szörnyű melegségű nap után az éjszaka kellemes hűvösségében élt és örült a nagy kikötő város.

Az egyik matrózkocsmá terraszán négy tengerész ült az asztal mellett, melyen poharak álltak és üveg, melyben méregzöld pálinka csillogott.

Ittak, pipáztak, beszélgettek. Nem zavarta őket a város lüktető zaja, s a terraszsarkán zengő zenekar, melynek saxofonja úgy nyávogott, mint hideglelésben szenvedő óriási macska.

Elmerülve beszélgettek, kikapcsolódva a körülöttök hullámozó környezetből. Naptól feketére cserzett arcukból elővillogtak a szemek, amelyek fényesek voltak már a méregzöld pálinka adta enyhe mámorától. Könyökükre dülve pipáztak és nyugalmasan élvezték a pihenést, miközben Kék Jimet hallgatták, a vén, sok vihartól megvert öregedő világcsavargó matrózt, akiben a pálinka megnyitotta az emlékezés zsilipjét és most mesél...

— „... és a másik évben megint kikötöttünk azon a szigeten. Elindulok keresni az öreg vadembert, akivel tavaly összebarátkoztam, gondolom, adok neki egy kis dohányt. A kunyhója előtt a pálmafa alatt ott vakarózik a félszemű fia, mert ezek mindig vakaróznak barátom. Mondom neki: Hol az öreg? Hát barátom az a gazember körül néz, hogy

nem hallja-e valaki más rajtam kívül, aztán vigyorogva a meztelen hasára üt s azt mondja: Itt van! Megettük a mult holdteléskor! És vigyorog a gazember. Hát barátom, a gyomrom felfordult azonnal s alig tudtam kinyögni:

— Hogy tehattétek ezt?

— Megint vigyorog a gazember, vakarózik és azt mondja:

— Öreg volt már nagyon, hát meg kellett ennünk. Mikor le akartuk vágni, sirt, mint a tücsök, olyan vén volt már uram, hogy sírni is csak úgy tudott, mint a tücsök, meg kellett már enni . . .

Elhallgatott Kék Jim, az arcán még mindig ott volt az utálat. Mohón nyúlt a pohara után és felhajtotta a pálinkát.

A hallgatók közül az egyik kivette pipáját a szájából, bütykös ujjával megbabrálna a nehezen égő dohányt:

— Azt hittem — mondta elgondolkozva, — hogy a legesúlyább halál az, ha a cápa eszi meg az embert. De ez még annál is rosszabb . . .

Jajgatott a saxofon és a zenekar tagjai izzadva dolgoztak. A hindu pincér új üveg pálinkát hozott.

— Ej! — kiáltott fel az egyik fiatal matróz, — mit károgtok itt nekünk ezekről. Van szép halál is fiuk. Én láttam egyszer temetni egy maharadzsa. Nincs az a szép film, amely szebb volna, mint ez volt. Száz elefánt ment a menetben és tizezer ember és a maharadzsa száz asszonya. És illatos füvek, meg egyéb jószagú vacakok égtek a máglyára szórva s olyan zenekarok szóltak, hogy egészen elkábult hangjuktól az ember és kedvet kapott a halálra. Én mondom nektek . . .

Odafent ragyogott a Dél keresztje. Tutuló hajócskák nagy tengerjárót vontattak a kikötőbe, kétségbeesve vonítottak kürtjeik.

Ittak. És egyikük, egy feketehajú, feketeszemű délceg fiatal matróz nagyot sóhajtott.

— Mi az Péter? — kérdezte Kék Jim barátságosan, mi rág a szíveden? Csak nem a szép halálra gondolsz?

Péter lassan bólintott:

— De arra Jim!

Jim keserűen felnevetett:

— Akkor igyekezni kell barátom, hogy a „Korall“ hajó közmatrózából minél hamarabb maharadzsa légy. Neki kell kezdeni, hátha halálodig sikerül. És akkor neked is meggyújtják a jószagú máglyát és száz asszonyod fog siratni . . .

Nevettek. De Péter komor arccal legyintett:

— Nem az a szép temetés, amiről Jim beszélt . . .

— Hát?

Péter nem felelt azonnal. Felnézett az idegen ég idegen csillagaira, mint aki tájékozást keres. Aztán kinyújtotta kezét:

— Nézzétek, arra, arra valahol sok ezer mérföldre Európában van egy kicsi ország. Úgy hívják: Erdély. Nagy hegyek vannak ott. Havas a tetejük nyárban is. Ott azon a tájon van egy falu, úgy hívják: Magyaró. Ott a legszebb a temetés . . .

Pipáztak.

— No, no . . . — mondta az egyik.

— Ott a legszebb — kiáltott kigyúlt arccal Péter. Ott nincs máglya, mert a földbe teszik a koporsót, de a temetőben mindig olyan illat van, a gyephasasokról leszálló illat leng ott mindig, télen meg a fenyvesek szaga, hogy ahhoz képest csak büdösség a maharadzsa szagos máglyája.

Beletúrt kezével a hajába és fénylő szemekkel mesélt tovább: — Ott az a szokás fiúk, hogyha meghal egy székely, akár szegény volt, akár gazdag volt, ingyen ad számára az egyház egy másfél méteres tölgyfa rönköt. És azt kifaragják kopjafának, vagyis síri emlékfának, de olyan szépen fiúk, olyan szépen, hogy elbújhat mellette London, meg Bombay, meg Japán minden faragása. És arra a kopjafára verset rónak rá, a halotról szóló verset. Minden kopjafán vers van. Az egész temető tele van verssel. Ott szegény nép lakik és kevés a könyv is, de az a temető, az maga egy verses könyv. Száz és száz vers, száz és száz halott székely felett. És a fiatalok kopjafáira két zászlócskát tűznek s azok repkednek a szélben. Gyönyörű . . .

Kék Jim a karórájára nézett és ijedten felugrott:

— Hú! rohanni kell. Nemsokára indul a hajónk!

Pénzt vetettek az asztalra és futólépésben nekivágtak a kikötőnek.

Hajnal felé már az indiai óceán nyílt vizét túrta hajó a halványuló csillagok alatt.

Végtelen víz.

És Kovács Péter őrmatróz, a hajó orrában szomorú arccal nézte elmerengve, hogy töri össze a hajóorr a vízben visszatükröző csillagképeket.

És dúdolgatott ott idegen lobogó alatt idegen hajón, az idegen csillagok alatt:

*„Elmegyek az ácshez, fejfát csináltatok,
Egyszerű fejfámra csak egy sort íratok . . .“*

Dr. Szabó Lajos

MIT IRNAK RÓLUNK?

A Sárospataki Ifjúsági Közlöny 1946. decemberi száma fekszik előttem. A mai ifjúsággal kapcsolatos szomorú tapasztalatok után némi fenntartással vettem kezembe a zöld burkolatú vékony füzetet és — soha kellemesebben nem csalódtam. A belőle kiáradó szellem büvkörében tartott egészen addig, amíg át nem olvastam mind a 18 oldalát. Az ezzel eltöltött félóra — a fővárosi lapok mindennapos rémhírei és híg lefetyelései után — valósággal üdítő lelkifürdőt jelentett számomra. Az a lethargia, amely manapság főképpen a lelki romok láttán minden kultúrember benselyében egyeduralmi tényezőként dominál, az Ifjúsági Közlöny böngészésénél felolvad, szertefoszlik, eliminálódik s helyet ad a bizakodás, a remény, a hit kellemesen ható, meleg érzésének.

Már megemlékeztem a pataki diákoknak arról az örvendetesen kialakuló típusáról, amely a nagy vakáció tartalma alatt mutatkozott be, életerőtől duzzadó, gyakorlati munkájával. Ime. most a szellem vonalán lép előtérbe a lelkikincseknek olyan gazdag bőségével, hogy hitetlen szemünk csak úgy káprázik bele. Koldusok vagyunk, mindent elveszítettük, mindent feladtunk már . . . és ime jelentkezik a magyar ifjúság, helyet kér a megfakult nap alatt, sőt irányt mutatott az ingoványokban tántorgó, párttanok között bugdácsoló felnőtteknek is. Simogató, féltő szeretettel helyezem szellemi élestáram díszhelyére a szerényen kis füzetet, miközben könnyfátyolos, révedező szemem előtt lassan-lassan kirajzolódik a jövő Magyarországnak mégis biztató, mégis ragyogó konturjai. (Zempléni Kis Ujság !)

Kissé szégyenkezéssel és orcapirulással olvasom az elismerő sorokat. S mig gondolkozom az előttem fekvő mondatok felett, a biztatás, a munkára serkentés hangja szólal meg bennem: Pataki diák tanulj, dolgozz! Rád feladatok várnak, Feléd a mai időkben sok szempár tekint. Légy hű magyarságodhoz, Istenedhez, legnemesebb eszményeidhez, hogy méltó légy az életre, a jövőre, a Neked szóló dicséretre. *(Felelős szerkesztő.)*

A Sárospataki Ifjúsági Közlöny is megindult ismét. Szelleme, formája a régi. Nagyrészt a pataki diákság szépirodalmi közlöje. Bevezető cikke szerint a pataki diák szívét önti ki a lapban. Mi van a pataki diák szívében? Emlék az elszakított országrészekről, fájdalom, aggodás a jövő miatt és élni akarás. Kicsendül belőle a vágy: „lesz idő, amikor másképp lesz újra.“ A lap helyi érdekeket szolgál, nem is igényel mást, legfeljebb bemutatni a pataki szellemet, amely úgy látszik, féltve őrzi a régi tradíciókat, abban is, amiben meg kellene újúlnia. (Szolgálatunk.)

(Nagyon boldogok vagyunk, hogy foglalkoznak velünk és felfigyelnek ránk. Köszönetünket és hálánkat küldjük érte. A féltve őrzött régi tradíciókkal kapcsolatban csak annyi a megjegyezni valónk, hogy vannak idők, amikor érezzük, hogy még élünk és vagyunk, azt a tradíciók áldásainak köszönhetjük. Jönnek viharok, pusztító orkánok, jó megfogódzkodni a mult erős pilléreibe. Áldom az Istent, hogy a magyar falu sok tekintetben konzervatív, tradíciókhoz ragaszkodó, mert ha nem ilyen lett volna: fehér falu házába már rég betódult volna az idegen szellem. Felvidéken és Erdélyben már mindenki csak tót vagy oláh szót hallana. A pataki diák nem ragaszkodik valamihez, csak azért mert régi, de nem is fogad el valamit, csak azért, mert új. Féltve őrizzük azokat a tradíciókat, amelyekhez a mai időben is megtartanak magyarnak bennünket.)

Felelős szerkesztő.

HIREINK

A karácsonyi szünet szénhiány miatt a teológián és a gimnáziumban február 10-ig meg lett hosszabítva. A tanítóképző-intézet pontosan kezdett.

December 14-én Sárospatakon járt Molnár István a siófoki népfőiskola vezetője. Előadást tartott az imateremben, majd néptáncokat mutatott be az ifjúságnak. Táncművészetével sok új hivat szerzett Sárospatakon a népi-kultúrának.

December 22-én nagyszabású vívőverseny volt a gimnázium tornatermében. A gimnázium törvívócsapatának a Diósgyőri VTK volt az ellenfele. Győzött Sárospatak 11:5-re. A csapat tagjai: Sipkói, Hajdú Pál, Tömösváry, Juhász L.

Január 8-án kezdődött meg a Szabadművelési Akadémia. Jelenleg 16 tanuló van, de a létszám egyre növekszik. A hallgatók a várban laknak, az előadások a Főiskola épületében vannak. A tanulók igyekezete a legszebb reményekre jogosít. Hisszük, hogy méltók lesznek a Főiskola hírnevéhez. Előadásokat részint tanárok, részint országos-hírű szakemberek tartanak.

Dr. Salacz Tibor megbízott iskolaorvos január 8-án eltávozott az élők sorából. Diákjaink igen gondos, lelkiismeretes és odaadó orvosa volt rövid működése alatt is. Nyugodjon békében!

Az iskolaorvosi teendőket január 22-től **dr. Idrányi László** tisztiorvos tölti be.

Mészáros Lajos főiskolai háznagynak a közigazgatási 6 hónapi betegszabadságot engedélyezett megrongált egészségi állapota miatt.

Január 9-én meghalt **Nagy Ernő** főispánunk, aki maga is pataki diák volt, Jó magyart vesztettünk el benne. Temetése január 12-én volt a főiskola udvaráról.

A főiskola gimnáziumának cigándi és tokaji partikulájának hallgatói január 21—24-ig tettek felvételi és különböző vizsgákat. 55 hallgató volt. A lelkes munka meglátszott és a kezdeti nehézségek ellenére is szép reményeket táplálhatunk.

Dr. Nagy Barna megbízott teológiai igazgató elutazott a Genf melletti Chateau de Bossey-ba, az ott január 5—9-ig megtartott ökumenikus tanulmányi hétre.

Szabó Tibor bodroghalászi lelkipásztor január 21-én hirtelen halállal visszaadta lelkét Teremtőjének. Benne Szabó Julianna és Szabó Éva gimnáziumunk növendékei édesapjukat gyászolják. A gyászban megfogjuk kezüket és vigasztalásért könyörgünk az árvak Atyjához.

A Sárospataki Ref. Főiskola leány-népfőiskolája február 17-én kezdődik és március 30-ig tart. Jelentkezéseket a népfőiskola címére kérünk.

A „College News“ az Angol-internátus angolnyelvű folyóirata 1946. Karácsonyára ismét megjelent. A szám 20 oldal. A tartalmas cikkeken kívül szép a képanyag is. A kitűnő mű **dr. Maller Sándor** tanár úr fáradságos munkájának az eredménye.

Az Angol-Internátusban nagy készülődés folyik. Shakespeare „Julius Caesar“-ját fogja az ifjúság előadni a tavasz folyamán érkező külföldi vendégek tiszteletére.

Az önképzőköri könyvtár virágzásnak indult **dr. Maller Sándor** vezetése alatt. A karácsonyi vakáció alatt ismét kb. 100 irodalmi remekművel gazdagodott a pataki diákság legjobb könyvtára.

Ifjúsági Közlönyünk januári számának ilyen késői megjelenéséért elnézését kérünk. Több ok között a legsúlyosabb ok ez: rettenetesen nehéz nem engedélyezett cikkek helyett másokat hozni. Februári számunk **D. F.** a rendes időben, tehát 15-én jelenik meg. Szerkesztő.